

Lo bofador e lo recaliu

Lou boufadou e lou recaliéu

Le soufflet et les braises

**Mandadís a gratis quatre còps de l'an
Se vos agrada mandatz vostra @ corriel.**

Contacte **redaccion** : r. Perrotto-Andre **04 42 06 21 20**

[fr](#) 28 carrièra gambetta 13110 Lo Pòrt de Boc / Lou Port de Bouc

dr.digloss@orange

[site : www.robert-perrotto-andre.fr](http://www.robert-perrotto-andre.fr)

NÒVAS

Charradissa (en provençau) au seti dau CCoc de "Mar de Berra" en decembre, sus un estudi de Maria de Magdala : viatge simbolic de Palestina à Santa Bauma

/

De R.Perrotto-André

« *ORIGINAS PROVENÇALAS dei RELARGS dau PORT de BOC (BdR)* » /
(provençau/francés).

Ed Lacour e en cò l'autor (20€)

e

per pareisser

« *LA REVOLTE DES CASCAVEUS* »
(assai pedagogic (amé un demai de nòtas de bas de pagina).

En cò Ed. Lacour

SEGUIDA e FIN

dau sermon d'un Pagnol teologian:

« VEN TE FAIRE PROPRE »

Resumi de la partida d'avant

Belèu vos rememoratx que lo brave curat de Cucugna es estat montat au Cèu dins un sòm e qu'a pas mai trovat de parroquians per Paradie nimai que per prugatòri : son totei en infern !

« Vaici çò que m'es arribat e vaici çò que vos arribarat se se fasèm com'aquò de contunia. O Mon Dieu va sabi ben que la natura de l'òme es sa pencha portada vèrs la Mau e que lo Diable, à cada sera se ne'n va pausar sei rets e sei laçs ai pòrtas dei fenieras o à la sortida dei tubets e dessota lei fenestrons dei chatas. Sabi tanben que siatz pas especialament de raça de crimis e que dins lo monde li a un molon de parroquias que vivan ben mai mau que nosautres. Mai çò que fa de Cucugnan un plantolier de damnats es que venètz pas jamai à confessa !...

leu à cada sera, à sieis oras, siáu aquí dins aquela garrrita sacrada, coma un sordat en sentinèla o coma un cassaire à l'agachon e esperi. Espera qu'esperaràs... de còp que i a ven una brava vièlha, dos o tres

pichons dau catequisme. Puei... plus pas ren. Resti *car même*... entendí un ciri que grasilha, una ratona que rosiga de garrapachon lo pè dau lutrin, un crit de dindoleta en aut dau cloquier... E d'à-cha-pauc lo freg m'aganta lei pès, mei cambas venon redes e fin finala piqui dau nas e... m'endormi. E bè ! cars fraires e caras sòrres fau qu'aquò cambia. E aquò va cambiar perque es pas dificil. Vos demandi pas de venir vertuós tot d'un temps, *ilico presto subito*. La vertut ven pas tan lèu. Encara quauquei temps vos fau de continia trichar sus l'oc pes, botar d'aiga dins la piqueta deis autrei, à faire de bèu-beu à la frema dau vesin o à faire risertas à l'òme de la vesina. Contuniatz la messorga, à vos gardar la part dau paure e à vos galavardejar d'escondons. Mai per l'Amor de Dieu ! oblidatz pas la crida de desesper dau paure Tortillard : « *Confessatz-mi !...* » Ailas ! per eu èra tròp tard, mai per vosautres qu'avètz encara l'astre de vos poder ganhar lo pardon de la misericòrda divina, sieguètz pas pron estupids per refusar aqueste ufanós privilegi que devèm au Sacrifici de lo Nòstre Senhor Jèsus-Criste. Segurament sabi çò mi repepiariatz s'aviatz la permission de barjacar dins nòstra gleisa. Mi diriatz : « Aici siam totei batesmats e es mai que rar que lei morents reçaupesson pas la sacrament dei malauts à l'artemi Vouei ! aquò's verai. e uei apondrariatz : « *E bôrd que la confession escafa tot, es pas necite de se confessar de l'onga. La darriera confesesa vau per lo tot... e basta !* »

E bè ! meis amics, aquí vos enganatz. Quand avètz au vòstre quauqu'un qu'es ben ben alassat, aflaquit de la malautia, esperatz totjorn que li resta plus pas que quatre alanedas d'èr per mi venir quèrre. E quand arribi li resta plus qu'à largar son darrier badalh... a son nas tot mistolin e peçuc, sei labras que

merinjenavan, son uelh coma veire grafinhat ; repepia de paraulas sensa còla nimai de tèsta, mescladas de « ayayaïe ! »_perque es pas facile de morir- e en plaça de mi dire çò que mi faudriá dire, mi gargolha son darrier badalh. E ieu de cocha mi descarcassi e li mandí l'absolucion dau temps que sa paura arma s'escapa, e que ieu li corri de cotria e à l'après coma un que vos a menat à la gara e qu'a oblidat de vos dire quauqua-ren d'important. Qu pòu saupre s'aquest agonisant s'es pentit ? e se de non, mon absolucion vau pas un pecolh de figa, belèu pas gaire, emai belèu pas ren de ren. E mai s'avètz l'intencion de mi sonar à la promiera alerta, sieguètz segurs qu'a-n'aqueste moment d'aici s'riatz pas completamente gaga ? N'ai confessat un brave molon d'aquestei paurei partits dau cabestran, sas ! S'acuson de tot e de ren, de pantais coma d'aguer botat fuòc à la gleisa o d'aguer pensat de mau dau president de la Res-publica, çò qu'es belèu una error mai segurament pas un pecat. Un jorn n'ai confessat un que se cresiá d'èstre un drollon de vuech ans e que mi preniá per sa tantina Adèla... esperatz pas d'èstre dins aquel estat car lo solet pentiment sincèr e valable es aqueu de monde que se tenon ben galhards. E puei vos fa mestier subretot de chifrar à la cainaria de la Mòrt... A cada sera, au trelutz, veson Batista lo goi que tornamonte son prat de Ruissel. Es à seguir lei viradas de la rota amé sa granda dalha à l'espatla. Se vei de luench ; se saup qu'arribarà pas avant que pica l'Angelus. Mai ven pas com'aquò la Mòrt... Lo mai sovent es à te seguir dempuei una setmana e tu, t'es apercebut de pas ren ; cresiad qu'èra ton ombra. D'un còp passa davant tu, la Camarda, e dau bot de son det ponchut te toca ton còr que peta e tu, tomba sensa pipar mòt. O alora am'une pichòta picada sus la tèsta te tapa una vena dau cerveu, o

alora es un megòt qu'es tombat dins la palha dau chivau e quand arribaran lei vesins amé de ferrats de tela e la pompa dau vilatge, tu saràs plus pas qu'un gròs tròç de carbon, tant torçut coma un pètge d'olivier o alora es en plen dins lo jorn, un bèu matin dau mes d'abriu, apareis au pè dau grafionier, fa una cambeta à l'escala que s'espatafla e vaquí un crestian de morre bordon desliocat coma un espaventau de figuiera e sa paura arma bruta que se pren son vòu per lo Cèu, desesperada.

REPRENE

Vaici mei fraires çò que vos amenaça s'avètz la peur de vos confessar. Vaquí çò que vos amenaça e vois amenaça dins pas gaire de délai car, maugrat que lo nòstre vilatge siegue pas dei grandets, e bè ! avèm pasmens nòstreis sieis defuntats per cada an : aquò fa un despartit cada dos mes. La darrier èra tot bèu just lo paure gusàs de Tortillard. Aquò i a ja sieis setmanas. Alora nos resta pas mai de quatorze jorns per i lotjar lo môrt venent. E cu sarà lo seguent de vosautres ? Qué ? Agachatz-vos ben leis uns leis autrei (enfaciats e pas de galis) monte es lo mort ? Monte es aqueu... o aquela qu'intrarà dins aquesta gleisa sus leis espatlas dei vesins ? Quatorze jorns aquò's pas fòrça longaràs. Lei fustas son lèstas en cò lo menuisier, lei ciris de sa velhada son dins lo tirador de la sacrestia, e dins lei ribas dau cementariu lo soleu d'aqueu bèu dimenche es à caufar la picòla de Felician. Tot es lèst. Mai per cu. leu o sabi pas e vosautres nimai ; sente pan'cara mau coma lo Lazare. Mai li a quauqua-ren que va sabèm totei : aqueu môrt es au dintre de nosautres. E alòra es à eu - o à ela - que parli e li disi : Mon faire – o ma sòrre - bòrd que tot es alestit, assaja tu tanben de te tenir lèst. leu siáu aquí per te donar d'ajuda. Vèn te far pròpre,

vèn te confessar. T'esperai quand vendràs ; de nuech o de jorn, à l'ora quie t'agradarà, t'esperarai ! Ause mei parautlas mai saup pas que son per eu e alora vendrà pas perque la confession li dona la petòcha.

E perque l'avètz la gròssa peur ? n'i a un fais qu'es en causa de la cròia. An peur de confessar à un autre òme lei fautas qu'an fachas et se pensan que prendrai de nòtas dins ma tèsta e que se lei rescontri per carriera, lor mandarai un agach maliciós en mi rememorant sa confession. Mai mei paureis enfants, se un preire se lei gardava en mementa totei lei pecats qui li son fisats li creissariá una testassa tant gròssa coma cocorda, se donariá d'èr d'un vira-boquet e de mai vendriá fòla. De verai es pas ieu que vos ausissi, à ieu tot aquò s'enguila dins mon ausidor d'un costat e s'escapa de l'autra per s'enanar fins ai pès dau Bòn Dieu. Alora Dieu jutja de vostre pentiment e mi bofa la penitècia que mi fau vos infligir. E de mai i a quauqu'un d'autre qu'ausis vòstra confession : es lo quite vos e es aquò lo mai important ! Lo mau que fan sensa s'apercebre. Fan mèfi de o pensar d'au temps qu'es à se far...mai un còp que o fau dire à Dieu, e bè ! se l'aprenon à d'espereu tant coma una novèla dei tristas : e quand son à tornar un còp de mai, se senton pas d'aisa e i anèm pas de còr tan gaujós. Emai se sieguètz pas pron intelligents per chifrar à la vida eternèla, pensatz un brigon à la vòstra de la tèrra. Se sabiatz coma se senton ben, coma son suau après una confession dei bònas. leu i vau lo diluns, en cò Monssur lo curat de Graveson, e bè ! meis amics quand m'entorna d'à pè, à la sèra, sus la bèla rota amé lo soleu trelutz tot bèu just enfaciat, siáu galoi tant coma un becfigue e diluns passat, d'un còp mi siáu apercebut qu'èri à cantar.. e pas un saume, sas ! mai una cançon profana. Vos dirai pas quala que vos

trufariaz de ieu. Es aquò lo premier benfach de la confession. Quauqueis annadas fachas son venguts mi quèrre per portar lei sants òlis dins una bastida deis Aupilhas. Eri una briga espantat perquè lo pacan lo coneissiau ren que de la vista qu'aviá pas jamai tanca sei pès dins nòstra gleisa. Èra un òme rosigat dau tristum, amé lei dos bots dei bregas que li tombavan, un que charrava pas gaire e que jogava pas manco à pè-tancat. Era à passar d'otra man de la vida, mai li restava bòna tèsta. Se confessa ben coma fau, per lo menut. O pecaire ! èra pas bèu ; mai à flor e mesura que parlava sa cara veniá mai suala, pasibla. E quand a reçauput la Santa Comunion, ai vist beluguejar per lo premier còp dins seis uelhs que bolegavan plus, tant coma una mena de boqueta, belèu la promiera dempuei son breç... E ieu ai mancat de montar sus ma figuiera ; d'agantar lo morri-bond per la gravata e de li cridar : « Bogra de niais d'agonisent ! Alora as passat com'aquo trente ans de miseria amé aquesta gròssa mòta de fum arrapada à l'artera dau còr, alora que bastissiá de la venir quitar sensa dire ton nom dins ma pichota garita de confessionau detras aquela marrida cortina ben mai esmpèssa que la granda Muralha de China ! - aquesta Muralha de China es tan larja que li an fach una rota d'en-dessús- Tota ta vidassa l'as gardada ben embarrada aquesta marrida accion, tant à l'escaufit coma un pet foirós sota lo drap dau liech que t'empacha de bolegar de la peur de crebar de l'estofa ? Vai, t'es ben punit de ton sicap, e lo Bòn Dieu auriá pas estat tant crudeu coma tu... »

Esperi qu'avètz totei ben comprès e que podrai vos salvar de l'abis, e que toteis ensems s'ameritarèm lei felicitacions, que non pas d'aquestei supois de Satan mai de nòstre grand sant Pèire que fin finala la

podrà emplir sa pagina blanca. Adonc se fau botar à l'òbra, e pas mai tard que deman. Per que tot se debana au mielhs nos fa mestier de far amé d'òrdre. Anarèm à-de-reng e reng per reeg coma à Jonquieras quand danson. Deman diluns, confessarai lo molinier. Vouei ! lo quite Felician que li fau se confessar d'en premier. Li gardi la matinada ren que per eu e sas ! sarà pas de rèsta. De tantòst lo fabre e lo fornier. Risca de nos tenir sus lo pontin fins à l'Angelus !

Dimarç, totei lei cargats d'ans, perquè son mai preisats que leis autrei. Dimecres e dijous, lei fremas. Li gardi dos jorns per elas perque barjacan volontiers, mai lor demandi de pas faire tròp d'embrolhs. Aquelas qu'an rosigat un tròç de sucre d'escondons o aquelas que se son sentidas picar à quauqu'endrecht en vesent passar lei pompiers d'Arle – que son vertadierament mai que bèus - auràn pas de besonh de debanar un roman. Coma sarà sa promiera confession dempuei l'an pebre fau levar au mai lèu lo badat Divendres, leis òmes. Va fau far seriosament mai à la lèsta. E fin finala, disssabte, leis enfants. E dimenche de matin per la grand'messa aquò sarà una assemblada tota pròpre e lusenta que s'acamparà au pè de sant Eutròpi lo nòstre Patron, lo bòn sant Eutròpi que nos agacha en sorrissent.

E ara, nos chalarèm d'ausir lei Pichons Cantaires de la Mestra d'Avinhon.

Vague. Amen

O

<p>Lei reviradas dei sermons de M. Pagnol, legits dins "<i>Lo Bofador e lo Recaliu</i>" son per pareisser.</p>
--

O

O O

« LO PÒRC DAU CAPELAN »

Tot bèu just quauquei jorns davans Nové èriam amé ma molher en vacanças dins un vilatjon costat de Sarlat. Anèriam ausir la messa dau dimenche, la de vonge oras que n'aviá ges d'autra de mai matin. De nòstre temps d'ara lei paurei capelans son de lònca per òrta perquè i a ges de prèires que son de cauma e que se marcan à l'ANPE. Se devon, pecaires, d'assegurar lei servicis dau culte dins doas o tres paròquias emai mai. La practica de quauquei rites corrents coma lo « consolamentum » lo sacrament dei malauts, lei velhadas funèbres, lei sepeliments o quauqueis ensenhaments, tau lo "caté", son complits per de laïcs mai d'un còp.

Pasmens per se presentar de mielhs, quasi de nòu, au Portau dau Paradis fau passar l'arma (e l'eime) à la bugada e per aquò ren vau un preire-curat de la bona. Se saup jamai ! De còps que s'encanha e ven peçuc lo Paire dau Cèu e que te fague de bregas de sieis pams quora picas au portilhon dau Gardian!

De mai lo mestier de pastre d'armas es gausit per la concurréncia desleiala d'una molonada de sectas, de moviments esperituaus estampilhats religiósiste o laïciste, dei psiquistas e de creséncias d'autre monde qu'esperisson à boudre tre lo mai pichon auvari de l'esmòuguda. Subretot se bolegon d'aquelei d'embàs sas ! e lo Cifer pivela tant e mai de joinessas.

La meisson es encara mai granda que dau temps passat mai leis obriers son de manca e tant rares coma dins leis embladuras colonizadas per leis espinas. Se la fau quèrre la meisson dins leis masatges e campes-tres escampilhats e d'endrechs monte es tombat lo gran, valent-à-dire sus lo

quitran, dins lei tubets e monte se gangassan lei jovents en engolissant de poisons de totei menas, tant sonòres que visuaus o estupeficants e descarnavelents.

Uei lo mestier de capelan n'es pas qu'un d'avenidor. Son pas de foncionaris à la sosta, pasibles, assegurats que que siegue la conjonctura socioeconomicopolitica d'arribar plan-planet fins à la retirada. Es una chausida de se pas codenajar o de se faire lei ronhons daurats (per franchimandear). Lo curat epicurian que se galvardeja, coconat per sa ' Bòna' es dau passat temps. Lo capelan moderne a una retirada prima-prima e sei vacanças, quora n'i a, se passon pas dins lesi estacions d'esqui nimai dins leis llas-Sota-lo-Vent per se rostir torna-vira. Se donan pas dins la quasi precaritat restan dins la pauretad. Lo monde pagan pas fòrça car per se salvar l'arma ; "manca de mejans"... esperituaus. Belèu qu'esperon de promocions. Pareis que n'i a dins quauqueis luòcs especializats.

De segur an pas de que se planher lei capelans. Degun leis a constrenchs a se prener un parier mestier. De mai coma n'es pas un "emplec vertadier" mai ben una vocacion, an ren de dire qu'an respondut à la sonada dau Cèu. An que de restar sords, tant coma un molon de monde, à-n' aquela vòtz. Es acostumat de tot biais, lo Senhor, à bramar dins lei desèrts. Belèu qu'a pas previst una tan granda desertificacion, suberetot aquela dei còrs, deis armas e deis esperits umans. Lo « IEU » es vengut lo rèi : « *leu ami, leu vòli tot, e tot d'un temps ; la bilheta magica lèu...* » Vengue à ieu, qué ! coma disiá mon grand. Es verai que lo papet parlava deis elegits que se servon d'en premier perquè tenon lo margue de la gròssa culhera.

Basta de dire. Vague !

Èra marcat au portau de la gleisa dau vilatge : « *La messa es prevista per vonge oras... de pas gaire.* » A vonge oras mièjas, espera qu'esperaràs... Lo capelan es pas aqui. Lo monde dau vilatge li son. De tot segur acostumats, bolegan pas, tant solament de lebras per de patenòstras, quauquei confidéncias o galejadas piosas à la vesina. Per de dire de pas perdre son temps per pas ren. Son lei ratalhons que fan lei pichons profiechs, çò ditz.

Fin finala la pòrta de la gleisa restada duberta à brand, se ferma amé un tau estampèu que totei dos, ma molher e ieu, viram de tèsta que se cresiam d'un tròn de l'èr. Lei fidèus, elei, bolegan pas mai. Semblan acostumats. Es lo curat qu'arriba. Passa d'un pas de cassaire aupenc dins l'alèia ; un revolum. Se tanca au pè de l'autar, pausa sa biaça au sòu, quita la vesta, s'embralha de son forniment sacerdotau, se bota au còle l'etòla e, susant, bofant, encara desalenat de sa corsa, se vira devèrs sei fidèus arrangats sus lei cadieras goias e lor cride, encolerit :

- Vos fau faire mèfi que cada dimenche i a un mendicant qu'es à mi seguir d'en pertot. L'ai ja vist d'aqueu matin à... e à...puei. E fin finala es aquí. Ieu que siáu à menar ma veitura, sabi pas coma fa aqueu chimaire, ibronhàs, pebronàs, per mi seguir e, quauquei còps, arribar d'un meteis temps que ieu.

Mi pensi qu'aqueu òme, clafit de pecats, perçaçaire de curat, es belèu una mena d'incube o, pieger, de succube, cavaucant d'escambarlons lo margue de son escoba per agantar la bèla arma dau paure prèire per lo biais de sei belòias. Sabèm dempuei l'Arri Pòter que leis escobas de mascs passan d'aise la paret dau son. Fau au mens aquò per caminar tant lèu !

- Adonc, ditz lo capelan, aqueu mendicant es de l'onga à presentar la man per de dardenas. Mai es pas per manjar, es pas per se vestir o se comprar de causas utilas coma una bereta cauda, de caucetas de lana o de braietas emborradas per l'ivèrn ! non. Non ! es per beure. Per beure, per se clafir la garganta. E pas de viski, non ! de vin roge, pas manco de vin de taula, Non ! de vin de vinassa de vinassier industriau, tot bèu just bòn per una marrida dauba de marrit buou o per levar lo rovilh. Per de dire ! Lo dever d'un bòn crestian es de pas li donar d'argent. Se beve plus ren o pas gaire, salvarà belèu son fetge, maugrat que cregui qu'es ben tròp tard. Mai se pòu encara esperar per son arma. Lo dever superior de tot bòn crestian es de pas encoratjar lo vici.

E dins son vam descadenat, encadena l'*introit* de la messa. Coma aquò's la darniera messa dau dimenche - la trezena - mi pensi que sariá lèu dicha. Perpensi ai tres messas bassas dau curat gromandàs de l'Anfòns Daudet. M'engani pas. Lo brave curat es tant emmaliciat qu'empassa una briga lei lecturas e bretoneja lei respons que se fa solet perqué, d'ara, i a plus pas d'enfants de clerjons nimai que de bedèu cocha-chin. Lei celebracions son vengudas inter-activas.

Un còp l'*ite missa est* largat en franchimand e una benediccion à caçar la moissala, lo curat se desvestis à la lèsta, crida un « *chao* » à seis ovelhas e, lampa que lamparàs... Es-t-i tardier à sa convidacion dau dinar dominicau ? Lo ruscle es de còps que i a mai peçugaire que lo diable !

Sortèm de la gleisa, quasi lei darniers. Vesi alora lo mendicant ras de la pòrta que tende la man sensa levar lenga e uelhs bassets. Sembla que pas gaire de fidèus bòn crestians li mandan una peçeta. Mi chaspi la

pòcha. Ai previst d'argent per la quista e mi resta plus pas ren. Vos fau confessar que siáu un òme que de lòngra mendici de sòus à sa molher perque siáu pas acostumat à mi garnir la biaça. Alora mendicar, va sabi çò qu'es ! Lo juri e mi podètz créire. Ma molher mi balha una gròssa pèça qu'acaba son pichon viatge dins la man dau paure òme. Sensa mirar de quant es l'aumòrna mi gramaceja d'una bolegadissa de tèsta, lo caçamerluç. Una granolha de senhador mi jita un agach cargat de repròchis ; se deu pensar de tot segur. « *Aquel òme seguís pas lo bòn conseu dau Bòn Pastor. Es un marrit crestian.* » Li es una idèia dins la veritat, la granolha. De verai mi pensi d'èstre un erètge - un pichon - que seguís pas coma un bòrni dei dos uelhs çò que predicàn quauquei predicaires integristes o puritans. Après tot, leis apostolis de Jèsus pensavan pas parier e se son garrolhats mai d'un còp. Mi senti un pauc apostòli. Un de l'autra man. Mon biais de pensar, e de dire per çò qu'es de l'aumòrna, es qu'es tot bèu just aquò lo vertadier dever d'un crestian : fau donar per donar, sensa reira-pensada, pas manco esperar un mercé. Un te demanda ? dona se pòs. E un còp donat, çò que ne'n fach lo mendicant, aquò te regarda plus perque lei dardenas - o tot altra causa donada - son plus tieunas. Una dona es una dona e se deu de va faire à gratis. La dona à gratis. Basta de mon sermon à ieu. Non ?

L'endeman coma se passejavan dins lo vilatge, vesèm qu'un escultaire s'èra fach son talher dins una bauma. Intram en toristes e restam à badar l'artiste dins son òbra. De son solet cotèu es à mand de far d'estatuas de bòscs de totei menas e de totei talhas. N'i a tanben una o doas de grandas, de dos metres, mai subretot n'i a de

pichòtas e un molon de pichonetas tant autas coma paume de man o de tres o quatre dets. Restèm aquí mai d'una ora à nos meravilhar dau biais de l'artiste. En quauquei còps de cotèu, té ! vaqui un personatge o un animau. Remirable !

Subran, dins una bofada d'èr de la carriera, intra un òme que sembla preissat. Pòrta una esclapa de bòsc de mai d'un metre e mieg. D'un clinament de tèsta nos dona lo bonjorn e ven puei ras de l'escultor :

- M'as promés de m'escultar une estatua de la Santa Verge tre qu'auriáu trovat lo bòn bòsc. Tè ! vaqui lo. Una bèla esclapa de perussier.

Diaussi ! Es una vòtz qu'ai ja ausida. Subran mi rememòri d'onte. Es la vòtz dau curat de la gleisa dau vilatge.

Li fau ;

- Siatz lo curat de la messa de dimenche ?

- De òc. De segur siáu pas vestit en prèire uei. E m'avètz reconnoissut.

- A la vòstra vòtz tan fòrta. Avètz fach que renar après lo paure pebron que vos corre à l'après e vos pega ai bastas. Mon Paire, mi vos fau dire qu'avètz pas agut la bòna rason de li cridar e subretot d'enebir au vòstre pichon tropeu d'aucas desplumadas de pas ren li ofrir quauquei peçetas.

- Mai se li donan d'argent lo va beure autantièu lp monstre ! e coma de costume se va emegar qu'es à cargar la cigala de lòngra

- Aquò's possible. Mai mi vos fau precisar qu'un ibronhe, un alcolic, s'a pas de que beure e se pintar risca de tombar, de còps que i a, dins lo delirium tremens o venir fòrça dangeirós au ponch d'assassinar quauqu'un per li raubar de que s'abeurar la garganta.

Responde pas lo curat. Resta mut una granda passa de temps. Chifra, la figa

dau nas sus lo pitre. Fin finala d'una vòtz suala, mi ditz :

- Vos gramaceji, Monssur ! Va sabiáu pas aquò. Vos confessi à vosautres tres, qu'èri innocent d'aqueu problèma. Vièlh coma siáu es impardonable. Dimenche vos prometi de mi bacelar la colpa à la gleisa. Es ieu lo marrit crestian. Lo farai dire per vilatge e, coquin de bòsc ! mi pensi que de monde n'aurá, qu'es mai que rare qu'un pastre se confessa davant totei sei fedas. Es lo Senhor que vos a mandat, Monssur ! A dimenche, vonge oras picantas. Mai que mai un grandmercé.

Quilha son esclapa dins un canton de la baumeta e s'escapa coma s'aviá l'Aucifer ai gautas dau cuou.

Lo dimenche, à dètz oras mièja la gleisa es tan comola de monde que n'i a que reston de drecht. Pensatz ben qu'una escasença com'aquò se presenta qu'un còp dins la vida d'una feda emai d'una bediga. Son venguts lo quite cònsol e quauqueis-uns dau municipe encara mai republicans e manja-curats qu'eu. A la gleisa tant plena coma un uou li faudriá butar sei parets.

Lo relòtge de la comuna pica vonge oras e à la darnera picada, lo curat, susant e bofant coma à son acostumada entra en corrent. A l'autar s'embraia à la lèsta, se vira pas manca devers lo fons e monta lei tres marchas de l'autar. Tot lo monde viron la tèsta costat de l'intrada : lo pebron li es postat, tancat coma cada dimenche, e espera la fin de la messa.

L'espectacle tardará pas. Se languisson totei la fin de la lectura de l'Evangèli. Vaqui lo moment de l'omelia, S'entende quasi zozzonar una guèspa. Lo curat, plan-plan, solemne, escala lei grads de la vièlha cadiera predicadoira qu'ara, amé lei

micròfons, serve plus pas que de pontin ai pòussas sacradas.

Vesi l'estabosiment sus lei caras : sembla qu'es pas sovent que s'enauga aqui, lo Paire. Aquò deu èstre mai que mai grèu ! Lo predicaire pausa lei doas mans d'à plat sus lo rebòrd, se pren una granda golada d'èr, leva leis uelhs au cèu tot bèu just sota la colomba que penja au subrecèu, parpeleja tres còps per li dire qu'a ben comprès e comença sa dicha.

Senti, ieu tanben, tre que monta la promièra marcha de l'escalier, que se va passar quauqua-ren de pas costumier. Siáu estat mai que susprès, agantat, pivelat, e li siáu encara uei, per son sermon. Mi va fau dire :

« Fraires e Sòrres. Coma va sabètz totei, i a un pòrc que peneca au dintre de cadun de nosautres... »

Vos disi pas la sospresa que se pinta sus lei morres. Mai qu'es aquela mena de sermon que nos va mandar ?

Leva lenga un momenton lo predicant :

« ...Lo nòstre pòrc... seguent coma es abalit, noirrit e sonhat, ven coma lei pòrcs vertadiers, un bòn o un marrit pòrc. N'i a que son pas dignes de venir cambajons e mai saucissòts. E lo pòrc que rena au fons de nòstra arma ven coma l'autre de verai, un pòrc digne o indigne.

Sabètz, fraires e sòrres dau vilatge, o d'autra part (virat d'uelh de nòstre costat) que dins lo temps, aquí dins l'encontrada, leis ostaus èran bastits d'un biais especiau. L'aviá jamai d'ostaus bastits pegats un contre l'autre ; èran desseparats per una androna. N'i a encara quauqueis-unas peraquí e dins lo vilatge. Quauquei colhons venguts de franchimandia se creson que nòstreis avis èran mai de massacans que de maçons de tria e que sabián pas bastir au cordèu e à la rega perque aqueleis endronas son pas tan largas d'un costat coma de l'autre. Se d'un costat fan mai d'un bòn

mètre, de l'autre son ben mai estrechas. Valent-à-dire que per elei, nostrei reires-reires grands èran que de calucs, de nècis. Pensatz ben, elei qu'an bastit tant de capelas e de gleisas romanas, que son encara auboradas... e de catedralas. Sembla pas cresible aquò ! Alora ? de que torna ? L'aviá una rason. E la vaquí la rason ».

Se repren l'alén lo capelan ; sòrte un mocador tant grand coma una servieta, s'ofre un còp de tira-jus, s'espompe lo front, lei gautas, lo còle... e reluca de galis son monde que se tenon lo nas en l'èr à badar la figa, l'uelh fixe, leis lebras mièg-badantas, e que se pensan de tot segur :- *Aquela empega ! lo sermon es mai que bijarra ! Mai monte vai, lo curat, e monte vòu anar 'mé sei pòrcs e seis ostaus, e seis andronas... Sariatí pas una mena de debuta d'una malautia de la tèsta mòla, de l'Alzheimer ? Pecaire d'eu !* -

Rassegurats sus l'atencion de son auditòri, lo curat plega plan-plan son mocador e se lo torna botar à la pòcha, ben arrenjat coma d'una relíquia. Quauquei gròs sospirs l'avison que son tropèu es lèst per la seguida. Repren, lei mans encara mai d'à plat coma acrocadas sus lo bòrd de la cadièra :

« La vaqui la rason d'aqueu biais de bastir que nos ven de l'Edat mejana. D'aqueu temps, qu'avián ren à degalhar e que tot èra bòn per quauquaren, leis estajants jitavan pas gaire ai bordilhas, dins de descargas o à la ribiera. Se gardavan tot o quasi. Lei cagadors èra vujats e netejats qu'un còp de l'an e lei cagadas espendidas dins lei camps tant coma lo fum dei bèstias. Ren se perde tot se transforma, coma va sabètz, e lo fum d'òmes es melhor que tot, un fum de tria car devèm li rendre son tribut à la tèrra. À passat temps aqueu engrais naturau èra pas polluit de la quimia e dei

potingas ; èran pas botats ai bordilhers gigants e cremadors pudents, racadoiras de dioxina. Fasián créisser de liumes mai que mai gostós. Tot parier lei rèstas de manjilha, ruscas de liumes e de fruchs, ratalhons de graissa... e tot e tot. Tot aquò èra per lei bèstias. Dins la paret de la coisina que donava sus l'androna, l'aviá (e li es encara) un trauc en dessús la pila e la mainatgiera i jitava son curum. Tot parier per leis ostaus à estancis. À cada coisina son trauc e lo curum tombava dins l'androna. L'avètz remarcat qu'aqueleis andronas son pas de passatges per leis estajants, que son un pauc esquicha-coides. Mai alora ! De que podían ben servir ? Ne'n vaqui la rason majora d'aquelei curiósas menas de carrièras : servavan de passatge ai pòrcs que venián mastegar lei domesticas bordilhas. Ren de ren n'èra de perdut. D'aqueu temps, lei pòrcs passejavan dins lo vilatge e vanaguejavan per òrta, d'una androna l'autre en recerca de manjilha. Intravan d'un costat o de l'autre de l'androna. Ges de problemas per elei tant que restavan pòrcs o porquets o pòrcs encara prims e maigres. E vaquí la leca, la trapela, lo tracanau : quora commençava de venir porcàs, porcassàs puei, vers Nové, lo pòrc aviá de mai en mai de mau per passar per lo costat estrechonat de l'androna. Fin finala, un jorn podí plus sortir e restava esquichat entre lei doas parets de la sortida. Coma pòdi plus faire d'avans que son cuou èra blocat, se botava à bramar coma solet va sabon faire de pòrcs que canton son requiem : oiiii—oiiiiioioiiii... E tot lo vilatge sabí que per Nové se farián tampona. Vaquí lo destin porcassier. Lo Paire dau Cèu a previst que per Nové, ais òmes, tant leis ancians coma lei venents, li fariá mestier de manjar gras per s'aparar de la freg e que la graissa melhora es aquela dau pòrc. De bona ventresca, d'espessa codena

e tot e tot de ben gras e graissut apondut dins lei saucissas, saucissòts, bodins e d'en pertot de la porquetariá e autrei cacarnasalariás. Aquò li sariá de bòn profiech. Ren es perdut dins lo "cochon", que tot li es bòn. Dieu es lo premier ecologista. Pensa à tot ».

Lo predicador pausa lenga de mai. Silenci atentiu. Ten sei ausidors d'alèn, Diaussi ! Se se pòu dire aquí dins una gleisa ?

« Sòrres e Fraires, cresètz pas que siegui vengut un carnasaladier, un especialista de la porcalha mandat per lo Cèu. Non ! Siáu à assajar de vos parlar coma lo Senhor Jèsus, es-à-dire en parabòlas. De segur que siáu ben mens dotat qu'Eu : « *Aqueu qu'a d'aurelhas, e bè ! qu'ausigue !* » Mai coma siáu pas ben segur qu'ausirètz de la bona aurelha, que per Nové cadun escota qu'amé sei dents, vau vos balhar d'explicas. Ai comença per vos dire que de pòrc n'i a un dins lo fons de cadun d'entre-nosautres. Ara va sabètz dos còps. Vos confessi : n'i a un tanben de pòrc viciós dins lo vòstre marrit serviciu. Lo mieu s'es pas gorrinàs, messorguier, ibronhe, galavard e autrei fantasias de pecats coma lei dei pòrcs d'un molon de monde d'aquí dedins, lo mieu, disi, es la manca d'amor per mon prochan. Siáu pas pron caritable e siáu à donar de leiçons e de punicions de contunia perque li siáu acostumat per l'escota dei pecats de quauquei pecairitz - Ô ! n'i a pas gaire, sas ! qu'intran à la chut-chut dins lo confessionau per se picar lo pitre. E d'òmes, alòr ! son totei de sants. Per mi donar en marrit eisemple : l'autre dimenche, avant de dire la messa vos ai bassinat lei esgordas amé lo paure pebron qu'es à mi seguir sensa relambi de gleisa en gleisa per esperar à la pòrta quauquei dardenas per se nhascar. Es ieu, lo pastre de sei bedigas, qu'èri un bòn crestian, e pas vosautres. Mi fau donar

lo vòstre perdon, Senhor ! E vos autrei, fraires e sòrres, tanben.

Mai l'Esperit Sant m'a mandat un messatge. Lo vaqui : lo pòrc que s'amaga dins aqueu paure ibronhe es un dei piègers per nosautres : « *La pièger ròda crida pus fòrt* » ! Pasmens a quauqua-ren de faire per nosautres. Nos fau pas oblidar que coma va sabètz, Jèsus es d'en pertot, au mitan deis òmes e d'endrechs que se podon pas connoisser nimai que saupre. E se cresèm aquò, qu'es la veritat vertadiera, nos fau à tota fòrça admetre qu'es tanben dins lo fons dei botelhas, botelhons e estanhons, Nòstre Senhor. E d'aqueu biais, la gràcia dau Cèu es à l'òbra e l'ajuda à far son trabalh au pòrcàs dau pebron. De segur que la pòrta dau Cèu es tant estrecha coma aquela de la sortida de l'androna e lo pòrc pebronàs a pas gaire d'astre de la passar se se seca pas son fetge e sa pança. Mai es pas à nosautres de lo jutjar, lo gusàs. Belèu que de lo veire tancat tau un margue tòrt à la pòrta dona de vam à la generositat dau monde. E coma aquò permete de salvar quauqueis armas fins ara refrejolidas per l'avaricia e que lo recalieu de sa caritat es quasi à l'artemi. Lo pòrc li bofa dessus e reviscola l'amor de son pòrquet personau.

Sòrres e Fraires, aviáu oblidat que lei camins dau Cèu lei connoissèm pas. Cresi que lo paure ibronhe fòrbandit es estat botat aquí per nos rememorar qu'es vengut per nosautres totei lo Senhor Jèsus-Criste. Assajam de convidar per Nové, qu'es pas luench, un paure, que que siegue amé son pòrc personau. Aqueu gusàs qu'es davant la nòstra pòrta per eisemple. Sabi ben que, de tradicion, metèm un cobèrt de mai à nòstra taula calendala. Son cubèrt. Manca pas plus que siegue convidat amé de còr. Belèu qu'es lo Jèsus de la botelha ?

Ansin siá !